מנחת נדבת הגבים. כולה כליל ואינה נקמצת [ו] הלכך אין לחלק ממילה: **וכן מנחת כהן משיח.** תניתי כהן גדול שמקריב [ח] בכל יום מחליפה בבקר ומחליפה בערב (ויקרא ו') **ומנחת נסכים** לא גרסי' [ט] דהא מיפלג פליגי בה ונתן חילוק בין נתה עם הזבח לנתה בפני עצמו: **והדם.** הוא הממיר: **והנסכים הבאין בפני עצמן.** בין שהתנדבן בפני עצמן כדאמר בתמורת (לף קד:) מתנדב אדם מנחת נסכים בין שבאו בגלגל זבח אלא שהביא היום זבחו ונסכיו למחר דאמר מר [י] מנחתם ונסכיהם לף למחר אבל אם הביאן עם זבחו ופיגל בזבח נתפגלו הנסכים: **וחכמים אומרים אף הבאים עם הנאתה.** לכיון דיכול להקריב נסכים למחר נמלא אתן שהן הזבח מתירין לי עלמן: **לוג שמן של מצורע.** שיריו נאכלין כדילף בפירקין לקמן (לף מד:): **אין חייבין עליו משום פיגול.** אם פיגל בשעת לא נפגל [יא] הלוג ואע"פ שהלוג תלוי בשעת הכתיבה על מקום דם השעה (ויקרא יד) ואם לא נתן מדם השעה תחילה אין נתינת השמן כלום לפילו הכי כיון דאדם מביא השמן עכשיו ולוגו עד עשרה ימים נמלא אתן השעה מתירו וכיון דאין לו מתירין אין חייבין עליו משום פיגול: **ר"מ אומר.** לוג הבא עם השעה הוי ביום חייבין עליו משום פיגול אם פיגל בשעה: **אין לאדם אין למזבח.** אז לזה אז לזה: **דמה מתיר בשרה למזבח.** דכתיב (שם ו) וזרקו והדר ועכרו: **ועורה לכהנים.** עור [יב] העולה שאר הקריבו [יג] אין לו אלא לאחר זריקה: **חטאת העוף כו'.** בגמ' [לף מד:] מפרש מנין דנאכל לכהנים: **דמן מתיר לימוריהן ניקרב.** לפיכך [יד] פיגל בחימורים בשעת עבודת [טו] הדם נתפגלו פריס [טז] ר' שמעון. לחפיים הנשרפין פליג: **כל שאין מהן דמו על המזבח החילון כשלמים.** שפיגול [יא] כתיב בהו (ויקרא ז) אין חייבין עליו משום פיגול: **גבו' פקע פיגולו ממנו.** לקמן מפרש למאי הלכתא פקע: **מאי קאמר.** קבעי למימר פקע פיגולו ממנו ונסיב טעמא דבא לידי פיגול: **אם חיזו מקבלו.** המקטיר קומץ על מנת שיאכל שיריים למחר חייל מנחה מתפגלת אם [יב] אין הקטרתו הקטרה ואכי קאמר הוא שעמו לו כל שכן שיתקבל אחרי שמתקבל לגרות אחרים לפיגולו: **מאי קא משמע לן.** למאי מיבעי ליה הא [יג] פקע פיגולו: **אי.** למימרא דאם אכל ממנו אחרי שעלה אין חייבין עליו כרת: **תניתן.** דבגלו עלה נמי אין חייבין עליו: **אלא.** להכי אתני פקיעה לכיון שעלה לו ירד: **תניתן ושנאכלו חוץ לזמנו.** דתניתן פיגול: **הגן.** בשר [יד] הגן: **אלא.** להכי פקיעה שאם ירד לאחר שהעלוהו (לף) [טו] יחזור ויעלה: **תניתן.** בגלו [טז] הכי: **לא לריחא.** הא דעולה אלא שאכלה בו האור ואכמעינן לעשה לחמו של מזבח ואפי' ירדו יעלו והיה דקתני לא יעלו בשלא אכלה בו האור: **לא שנו.** לאם ירדו הנך פסולין משעלו לא יעלה: **(נחד) אבר**

ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח והדם והנסכים הבאין בפני עצמן דברי רבי מאיר וחכמים אומרים א**אף הבאין עם הבהמה לוג שמן של מצורע ר' שמעון אומר** ב**אין חייבין עליו משום פיגול ורבי מאיר אומר חייבין עליו משום פיגול שדם האשם מתירו** ג**וכל שיש לו מתירין בין** ד**לאדם בין למזבח חייבין עליו משום פיגול העולה** ה**דמה מתיר את בשרה למזבח ועורה לכהנים עולת העוף דמה מתיר את בשרה למזבח חטאת העוף דמה מתיר את בשרה לכהנים פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים דמן מתיר את אימוריהן ליקרב** ו**ר' שמעון אומר כל שאינו על** ה**המזבח החיצון כשלמים אין חייבין עליו משום פיגול: גבו'** אמר עולא ז**קומץ פיגול שהעלו על גבי המזבח פקע פיגולו ממנו אם אחרים מביא לידי פיגול הוא עצמו לא כל שכן מאי קאמר הכי קאמר אם אינו מתקבל היאך מביא אחרים לידי פיגול מאי קא משמע לן אי דאין חייבין עליו משום פיגול תנינא אלא דברים שאין חייבין עליהם משום פיגול הקומץ והקטרת** א**והלבונה ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח ומנחת** ב**נסכים והדם אלא דאם עלו לא ירדו תנינא** ג**הלן והיוצא והטמא ושנשחט חוץ לזמנו וחוץ למקומו** ד**אם עלו לא ירדו ואלא דאם ירדו יעלו** ג**הא נמי תנינא** ד**כשם שאם עלו לא ירדו כך אם ירדו לא יעלו לא צריכא שמשלה בהן** ה**האור הא נמי אמרה עולא חדא זימנא** ט**דאמר עולא** י**לא שנו אלא שלא משלה בהן האור אבל משלה בהן האור יעלו מהו דתימא הני מילי**

הגשאר במזרק לאחר שעשה מתנות ההוא לאו ממיר הוא ואם מאותו שזרק על המזבח הא פקע פיגול ממנו ושמע מינה לא שייך למימר גבי דם פקע פיגולו כי אם גבי הקטרה דוקא שעשאה יח] לאחמו של מזבח ותימה הוא אם יט] לא יתחייב בשירי הדם משום פיגול הא יש להם מתירין שהמתנות מתירות לשחיטת שייריה למזבח כ] כמו שמתירות את האימורים ושמע כמו כא] מתחילה כל טיפה וטיפה לחויה לזריקה חשיב כוליה דם מתיר ונלחה לפרש דהיינו טעמא דקומץ וכולהו לאי הוי בני מיזבח קוי דינן מקדש כלי וקידוש כלי היינו הרצאה כדכתיב (דברים יב) ודם זמיתין יפשך והדר והכשר תזלק, או מתירין למזבח, כגון אימורין, שזריקת הדם מכפרתן למזבח, דכתיב (ויקרא יז) וכהן הכהן את הדם על מזבח ה', והדר והקטיר החלב לניח ניחוח (יומא ס.). או: כגון עולה, שדמה מתיר למזבח, דאם לא נזרק דמה אין אבריה נקטרים, דכתיב וכהן הכהן כו': חייבין עליו משום פיגול. אם פיגול את הזבח בשעת מלרכת עבודות הדם, ואחר כך אכל מן האבר שהיה בכלל היתר הדם, או מן האימורים שלף הן בהיתר הדם, חייב כרת, אבל כל דבר שאין אחר מתירו אלא הוא מתיר עלמו, כגון הדם והקומץ והקטורת ומנחת כהנים שהוא בכלל, אין מייבין עליהם משום פיגול, משום דעיקר פיגול בשלמים כתיב ומייבינהו ילפינן, מה שלמים יש להם מתירין לאחם ולמזבח מייבין עליהם משום פיגול אף כל הי' (תוכין קיז:): **כל שאינו על המזבח החיצון כשלמים.** שלמדנו מסם פיגול לכל הזבחים, אין בו משום פיגול (לעיל יד:). **משום דפיגול בשלמים** כתיב ולף כ"ש מינה שאינה נוהגת בחטאות הפנימיות, כגון פר ושעיר של יום הכפורים ופר כהן משיח ופר העלם דבר, שעעונין סמיכה בפנים על הפרוכת ועל מזבח הזהב (שבועות ז.): **קומץ פיגול.** שמיאכ עליו לפנל בשעת קמילה, והעלהו לגבי המזבח, היו שמעלה בו חסור (מנחות ג.) **פקע פיגולו** ממנו. דקדלמה מוכח בעבודה (בריתות יד.). שאם פקע מיד ויכל מעל גבי המזבח, יעלה. והוא הדין גמי לאיבורי פיגול שהעלן לגבי המזבח היו שאר עבודות כגון שחיטה וקבלה והולכה ופקע פיגולן מהן, והלי דנקט קומץ פיגול משום דלף לף תני קומץ מיניה, דסד"א הני מילי אבר דמיכפר, אבל קומץ דלא מיכפר, קמ"ל. ולכאי נקט קומץ דמיפסל בלינה, קמ"ל. ולכאי נקט קומץ דפיגול ממנו, אבל קומץ דמיפסל בלינה ופקע פיגולו ממנו, קמ"ל דאפי' הכי חייב עליו משום פיגול. ודע שאף לר"ת מנחות הנשרפות טעמא דליכא בהו פגול הוא משום דאין להם מתירין ומש"ה חייבין עליהם משום נותר וטמא, דדוקא בקומץ שבא להתיר השירים אמרינן דטעמא דקומץ הוא משום דליכא הרצאה, אבל בדברים שאין להם מתירים ואינם באים להתיר שום דבר לא שייך בהו טעמא דהרצאה, דאי לא תימא הכי תיקשי לר"ת מתני' דפ' חטאת העוף דקתני הקומץ והלבונה והקטורת ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים משהוקדשו כו' חייבין עליו משום נותר ומשום טמא, ופגול אין בה, ואי אמרת דמנחות הנשרפות נמי שייך בהו הרצאה, האי וחייבין עליו משום נותר ומשום טמא אהיכא קאי, אלא ודאי כדכתיבנא. ודעת רבינו נראה שאינו לא כרש"י ולא כר"ת, שהרי כתב בפירוש טעמא דקומץ הוא משום דהוא המתיר את השירים. וליכא למימר דלישנא דגמרא נקט ולעולם דאית ליה כר"ת דאיכא טעמא אחרינא בקומץ דהיינו משום דליכא הרצאה, שהרי כתב בס"פ זה הל' י"ז וכן המתירין עצמן אע"פ שאין חייבין עליהם משום הרצאה, וה"נ אי אפשר לומר כן שהרי נותר וטמא מיירי לאחר שמשלה האור ברובו, וכן הא דמיעט הקומץ משום דהוי מיירי בכי האי גוונא, הא לאו הכי מימעט משום טעמא דהרצאה, הא ליתא, דמלבד שהוא דוחק גדול לומר דרבינו ס"ל כרש"י וסתם דבריו ולא פירש, מלבד זה אי אפשר לומר כן שהרי התוס' בפ' ב"ש ובפ"ג דכריתות הוכרחו לומר דלרש"י ההיא דרב אחאי דהאי קומץ פגול דפלגיה מחית אארעא ופלגיה אסקיה למערכה ומשלה בו האור אסיקנא ליה לכתחילה דמיירי בשכבר עלה הכל קודם, אבל אם לא עלה לא יעלה. וכבר כתבנו במקום אחר [א"א המצאנו לעיל פ"ג דש"ט] דלרבינו אפילו אם לא עלה יעלה, וא"כ בהכרח הוא דלא ס"ל כרש"י, וא"כ הדרא קושיין לדוכתיה דלמה חייב על המתירין משום נותר וטמא, הא ליכא הרצאה. ולומר דס"ל דדוקא גבי קרבן שייך הרצאה משום דאם אכל קודם זריקה לוקה משום לא תוכל לאכול אבל במנחות דליכא לאו לאוכל קודם הקטרה וכמ"ש במקום אחר מדלא כתב רבינו בפי"א מהל' מעשה הקרבנות גבי האוכל קודם הקטרה וכמ"ש גבי האוכל חוץ למקומו או שירי המנחות לא שייך ביה הרצאה ואע"ג דאסור לאכול מן המנחות קודם שיצית האור ברובו וכמ"ש בפי"ב מה' מע"ה, מ"מ כיון דליכא לאו לא מחסרו הרצאה. תדע דהא אכילת בשר קודם הקטרת אימורין איכא איסורא וכדאיתא בפ' תמיד נשחט (דף נט) ואפ"ה לא חשבי מחוסר הרצאה קודם הקטרת אימורין אלא משנזרק הדם הוקבע הפגול משום דליכא לאו באוכל קודם הקטרת אימורין, ה"נ גבי מנחה לא הוי מחוסר הרצאה כיון דליכא לאו באוכל קודם הקטרת הקומץ, הא ליתא, חדא דאעיקרא דדינא הא מילתא דאוכל מן המנחה קודם הקטרת הקומץ אי עבר בלאו דלא תוכל לאכול כמו האוכל קודם זריקה בשעת עבודה דלוקה, ואפי' דכתב רבינו גבי האוכל חוץ למקומו או שיירי מנחות קאי נמי לדינא שכתב בהלכה זו בעז"ה [א"א המצאנו בפ"ט מה' מעה"ק יע"ש]. ועוד אפילו תימא דליכא לאו, מ"מ לא דמי הקטרת הקומץ להקטרת אימורין משום דאימורין אם נאבדו או נטמאו הזבח כשר והותר הבשר באכילה, ומשום הכי לא שייך בו הרצאה, אבל קומץ שאם נאבד או נטמא נפסלו השיריים פשיטא דשייך בהו הרצאה, וזה הטעם כתבוהו התוס' במקומות רבים ממסכת זבחים, ומשום הא שעמא לא חשיבי אימורים מחוסר הרצאה כמו הקומץ משום דזריקה חשיב מתיר, אבל אימורים אף שאסור לאכול קודם הקטרתן כיון שאם נאבדו שרי בשר באכילה לא חשיבי מתיר וכמ"ש התוס' בפ' ב"ש ד"ה והלבונה, ועוד דאי לא תימא הכי תיקשי מתני' דפ' חטאת העוף דקתני הקומץ חייבין עליו משום פגול נותר וטמא, הרי דקודם הקרבה אין חייבין עליו דומיא דמאי דקתני התם נזרק הדם חייבין עליו משום נותר וטמא. אשר ע"כ נראה לי דרבינו ס"ל כתירוצא בתרא שכתבו התוס' בפ' ב"ש דהיינו טעמא דקומץ וכולהו, דאי הוו בני חיובא היה דינם משיקדש בכלי וקידוש כלי היינו הרצאה דידיה כיון דאינהו גופייהו מתירין אחר וכדאמרינן גבי טומאה יש לו מתירין משיקדש בכלי ע"כ, וכוותם מבוארת דדוקא בדברים שיש להם מתירים ההרצאה שלהם היא שיקרבו מתיריהם אבל המתיר עצמו שאין לו מתירין אין לומר שההרצאה שלו תהיה בהקרבת עצמו שהרי ההקרבה היא להתיר אחרים והרצאה המתיר הוא משיקדש בכלי. ובזה אתו דברי רבינו כפשטם דמטעמו הקומץ מפגול משום דהוי מתיר וחייבו משום נותר וטמא שהרי נעשית הרצאתו משקדש בכלי. ומיהו האוכל מן המנחה או מן השירים קודם הקטרת הקומץ לית בהו לא משום נותר ולא משום טמא שהרי לגבי שירים ההרצאה היא הקטרת הקומץ והיינו מתני' דחטאת העוף דקתני קודם הקומץ חייבין עליו משום פגול נותר וטמא, הא קודם הקרבה אין בו לא משום פגול ולא משום נותר ולא משום טמא, והיינו דוקא בשירים, אבל בקומץ עצמו אפילו קודם הקרבתו אף דליכא ביה משום פגול, משום נותר וטמא איכא. ובזה נדחה מ"ש לעיל לדקדק ממשנה זו סברת רש"י ור"ת דלא קאי חייבין אלא אשיירי מנחות אבל הקומץ אף קודם הקטרה חייבין עליו משום נותר וטמא אבל לא משום פגול.

גליון הש"ס

מתני' ר"ש אומר כל שאינו. עי' לקמן דף מה ע"א תוד"ה אבל:

שינויי נוסחאות

א] ל"ל והלבונה והקטרת (ש"מ) : ב] ומנחת נסכים נמקק (ש"מ) : ג] יעלו תנינא דלא כשם כר' יהודה ל"ל (שמב"י, ד"ו רפ"ו וש"ח). ד] בהן את האור (ש"מ, כ"י מ וק', ובר"ש כ"י). ה] וכן בכל הסוגיא. ובדק"ס כתב שהיו יודע לפרשה, עש"כ: ו] קריבין (ב"ש וח"ג) : ז] בפ' לשלוח הגיר' ומנחת נסכים ומנחת כהן משיח והדם וכו'. וכ"ה בגמ' להלן וכ"ה בכתה"י כלן: ח] כתיב עור העולה אשר הקריב (ש"מ) : ט] ל"ל זריקת (ש"מ) : י] ל"ל האימורין (צ"ק) : יא] שהפיגול כתוב בהן (ש"מ) : יב] כמ"ש ר"ח אם הקטרתו של קומץ אינו הקטרה, והא בענין קרבו מתירין, אלא ודאי האי קרבו מתירין קרינן ביה דפקע פיגולו ממנו ולכך קבע השירים בפיגול וה"ק וכו' (ב"ש) : יג] האי פקיעת פיגול ל"ל (ש"מ) : יד] נלמה דהוא ט"ס, דהא הלן מייבי גם בדם כמ"ש רש"י בלף פג ע"ב (ב"א) : טו] מיהת לא ניחא בכתה"י וכלל דפסי"ע. ובסוגיא הוסיפוהו בדפסד"מ (ד"ק) : טז] ל"ל דלאו (ש"מ). ובנ"ק דלא אמרינן: יז] ס"ל מתירין לא גרסינן ובת"כ ליתא א"נ כדי נסבה כו' (ש"מ). ומיהו בת"כ שלפנינו בפ' לו ליתא את הקומץ ול"ע (הגרי"ב) : יח] בל' יחיים הגילה כלן מסוגיא דלפנינו תוקן ע"פ בה"ג. וגי' ל"ק שנעשה על המזבח. ופיל בכל דם לו מזק על המזבח ולעל נד' הגמ הל"ק שלא במקומו] : יט] אמאי כל"ל (ש"מ) : כ] ל"ל ליסוד (צ"ק) : כא] ל"ל היון שמתחילה (ש"מ) : כב] גי' ס"מ הרצאה דידהו היון דאינהו גופייהו אין להם מתיר אחר כדאמר לעיל ולהלן (לף מה:) : גבי וכו'. ג' ל"ק וכיון דאינהו גופייהו מתירין אחרים לא מהני קידוש בכלי כדאמרינן גבי כו'. ועי' מ"ל: כג] מתירה להקטרה (ש"מ) : כד] ילפינן מבשר שלמים והתם לא הוי מתיר לאחר. ואע"ג דשייך פיגול באימורים ואע"ג דמתיר הבשר דכל כמה דלא וכו' (שמב"י). וגי' זו לפ' הגילה כ"כ, ובתוס' מנחות הגילה כלפנינו] : כה] ל"ל ולרבי (ש"מ) : כו] ל"ל הא (ש"מ) : כז] ל"ל ולא (ש"מ) : כח] ל"ל בין (צ"ק. וכ"ה בתוס' מנחות) : כט] כדאמרינן מתנדב כל"ל (ש"מ וכ"ה בתוס' שם) :

שיטה מקובצת

תוד"ה (מעמוד הקודם) הקומץ כו' ומיהו הוא אם לא יתמיד בשיירי הדם משום פיגול. ח"ל תוס' מיקומיות בפרק הקומץ זובח, וה"ת דם יש לו מתירין, שהמתנות מתירות השייריס למזבח כשם שהעולה למה מתיר בשרה למזבח ועורה לכהנים